

Editorial

Crèdits

Directora:

Montserrat Corretger

Consell de redacció:

Ester Alberich, Venanci Bonet,
Xavier Bonillo, Gerard Codina,
Gerard Gort, Jordina Gort, Meritxell
Granados, Joan Navais, Eva Palau,
Frederic Samarra, Agnès Toda
i Antoni Veciana.

Consell assessor:

Àlex Broch,
Pere Campi, Jordi Ginebra,
Joaquim Jordà, Gustau Muñoz, Rosa
Pagès, Andreu Pujol, Josep M. Roig i
Rosich i Magi Sunyer.

Edita: Centre de Lectura de Reus
C/. Major 15 • 43201 REUS
Tel: 977 77 31 12 · Fax: 977 34 51 52
centrelectura@readysoft.es
www.centrelectura.org

Dipòsit legal T-1522-93

ISSN 1132-919X

Tirada: 4.000 exemplars

En conveni amb l'Institut Municipal
d'Acció Cultural de Reus.
Acol·lida als ajuts a la premsa de la
Diputació de Tarragona i de la
Generalitat de Catalunya

Disseny, maquetació i producció:

TPG ENCAIX SL 977 33 15 74

Fotolits: Serveis Integrals de
Preimpressió, SL

Impressió: A. G. Rabassa SA

Distribució: SEGIMEIL

El Centre de Lectura
de Reus no comparteix
necessàriament les opinions
dels col·laboradors de la Revista

En conveni amb Caixa Tarragona

La xarxa territorial de biblioteques endegada per la Mancomunitat tenia com a objectiu assolir la formació cultural, humana, del conjunt de la societat. Era la funció de les biblioteques populars que establí el 1926 Jordi Rubió. La idea que no tot finia a la Biblioteca de Catalunya es basava en la proposta -realitzada- d'irradiar el programa nacional de formació arreu del Principat. Desconeixem si aquesta planificació fou assolida amb el mateix grau arreu de la resta dels Països Catalans. Però, independentment de la resposta (a València la Mancomunitat fou un projecte frustrat), cal destacar l'oportuna idea de fer arribar els mitjans adequats per a assolir una majoria social formada en les més diverses disciplines. Cal, tanmateix, no desvincular aquest projecte de la formació de quadres tècnics i intel·lectuals que la institució sorgida de la mancomunitat de diputacions va voler impulsar amb èxit entre 1914 i 1925 ja que aquest era l'ideal germinal de Prat de la Riba. Ara, també cal destacar que aquesta divulgació real de la cultura tingué continuïtat amb la guerra dels tres anys, quan la xarxa de biblioteques populars arribà als combatents antifeixistes a través del servei de Biblioteques del Front (Les biblioteques sota les bombes, Jordi Rubió, 1938). Aquesta seria la trajectòria, a grans trets, fins al 1939. Però, simultàniament a aquesta tasca institucional, cal situar en un lloc central -i previ- l'aportació culturitzadora dels ateneus comarcals que, com l'Ateneu de Menorca, el Centre de Lectura de Reus, l'Ateneu Barcelonès, l'Ateneu Mercantil de València o la Societat Agrícola de Perpinyà i, ara, el Centre d'Animació de la Cultura Catalana, sempre en uns gradients d'interessos socials i econòmics diferenciats, contribuïren a concentrar fonts d'informació -a tall d'arxius vuitcentistes i noucentistes de la memòria- que ara com ara són de difícil localització. Aquesta fou -i és- una possibilitat de socialització mesocràtica de la cultura. Però, a més, el país té una fructífera tradició de xarxes de sociabilitat i de socialització d'una cultura alternativa a les institucions clàssiques conductores d'un criteri cultural adscrit a les elits dirigents. Ens referim a Ateneus que, com l'Igualadí de la Classe Obrera, l'Enciclopèdic Popular o el CADCI, feren -conjuntament amb la fecunda xarxa de casinos republicans i obreristes contemporanis- una funció de formació i de conscienciament de les classes subalternes per aconseguir que disposessin de mecanismes d'activació de plataformes culturals, polítiques i sindicals de contestació i alternativa al model interclassista radical d'un cert republicanisme.

Tot plegat ens permet d'avaluar aquesta esbiaixada retrospectiva amb una certa emotivitat en adonar-nos que les bases humanes que aleshores es mobilitzaven per una idealitat emancipadora de la cultura ara són relegades a una mera quantificació de vots que poc té a veure amb una idea de formació a l'abast d'un altre ideal que no sigui -si es pot titllar d'ideal- la reproducció sistemàtica d'aquell home sense atributs de Musil. Tot amb tot, sempre resta l'esperança que la cultura, en majúscules, es rescabali de la voràgine mediàtica i consumista (amb tocs significatius de demagògia i neofeixisme) amb institucions que, com el nostre Centre de Lectura, lluiten per ser -si ja no ho han assolit a hores d'ara- una entitat de referència que retorni al principi bàsic de la ciutadania realment democràtica (principi sovint adulterat) a partir d'uns principis fonamentals: lectura, formació de criteri propi i alliberament. Tot un repte enllà de les grans institucions de cultura.

A Jordi Rubió, que treballà convençut que "anem a forjar l'instrument decisiu de la cultura superior a la Catalunya del demà".

Sumari

Editorial	3
Biblioteques: treball per la cultura	
Informació i coneixement	4
Ramon Oteo	
El Centre de Documentació i d'Animació de la Cultura Catalana (CeDACC) de Perpinyà	5
Dolors Serra Kiel	
La Biblioteca del Centre de Lectura	7
M. Rosa Molas	
Teresa Buxó	
Montserrat de Anciola	
Els grans dividends de la Biblioteca del Centre de Lectura de Reus	10
Josep Murgades Barceló	
El Centre de Lectura: una entitat històrica i consolidada	11
Agnès Toda i Bonet	
Fons Pere Cavallé i Isidor Fornies	15
Xavier Ferré	
El llegat Joaquim Santasusagna a Reus.	
Sis cartes de Víctor Català (1927-1930)	19
Xavier Bonillo	
Entrevista	
Xavier Amorós	26
Gerard Gort	
Pàgina oberta	
Oda a Reus de Josep Arrau i Estrada	31
Max Cahner	
Arxiu de la memòria	
En el centenari de Josep Iglésies	34
Jaume Massó Carballido	
Mirador	
Llibres, clàssics, cinema, teatre, xarxes...	39
De la vida del Centre	
Cicle d'exposicions d'art contemporani	43
Cine-club	44
Secció Excursionista	45
Teatre Bartrina	46

Portada: Detall de la biblioteca del Centre de Lectura. Carles Fargas, 1989